

Az Új Symposion márciusi száma

Bizonyosan nem csupán az elvonuló nosztalgiahullám mondhatja mostanában Szabadostól Jancsóig a „középnemzedék” oly sok kiválóságával, milyen sokat jelentett számukra a nyitott jugoszláv szellemiséget árasztó Új Symposion termékenyítő hatása. Az országosan oly egészséges felszabadultsággal felkapott téma — az erotika — sajnálatosan zártabbnak tartott nyelvterületünkön való két évvel ezelőtti (szerencsés módon társadalmisított) megpendítésével és az azóta következetesen érvényesített szabadszájúsággal a lapot irányító fiatal nemzedék aggályosabb olvasóit is meggyőzhette, hogy fölösleges volna mértéktartásban pápábnak lenniük a pápánál.

Ilyesféle gondolatokat kelt a mienkénél érthetően valamivel merevebb magyarországi nyelvi

engedelmességből” cselekszünk így vagy úgy.

Maga a könyv egyébként nyolc nagy fejezetre tagolódik, s ebből az első négy az író gyermekkorával, szülőföldjével, emberré forradalmárrá és spanyol harcosává való érlelődésével foglalkozik, a többi fejezet pedig az 1941. és 1942. esztendőik forradalmi eseményeit taglalja, majd pedig a negyedik és ötödik offenzívát és a háború végét, a felszabadulás első napjait.

Jó és lenyűgöző Gojko Nikoliš emlékirata, tárgyilagos és szubjektív megközelítéssel forradalmunk és közelmúltunk hű képe, izgalmas, szenvedélyes leírása, kreatív természetrajza.

Aki érte nyúl, és szorít magának annyi időt, hogy elolvassa, kincset talál benne, plasztikusan fölelevenített eseményeket, és máig érvényes tanulságokat, gondolatokat.

Hogy helyenként keserű és kíméletlenül szókimondó ez a könyv, csak annak a bizonyítéka, hogy szerzőnk írás közben is forradalmárként viselkedett, tisztán, jellemesen, kommunistiként, akinek az igazmondás kenyere és kötelessége.

A Gyökér, szár, iszalag — amelyből vasárnapi számunkban közlünk ízelítőt — önismeretünk fontos tartozéka, egyik megkerülhetetlen alapműve. Egyéni hangú kommentárjaival bátor és vitára, cselekvésre serkentő könyv. Olvasása után egyszerre fordulunk magunk és a világ felé, és sok mindenben (dogmatizmus, bürokrácia, gyanakvás, megfélemlítés,

taburendszert feszegető napló (Eörsi Istváné) az Új Symposionban meglehetősen egyeduralkodóvá váit Ginsberg csebeceni fellépéséről, nemcsak azt sugallva, hogy ennek-annak a neven nevezésétől még nem dől össze a világ, hanem azt is kimondva, hogy az eleve nem partikuláris költészet sem oldja meg a világ válságait.

A Symposion húsz év — melletteként való első megjelenése — óta kitartóan dokumentálja társadalmunk mélyen sztálinizmus-ellenes szemléletét. Ezúttal Nadezsda Mandelstam emlékirataiból olvashatunk részletet Podolszki József fordításában és jegyzetével, Bosnyák István B. Szabó György szellemét élesztgető, tavaly sugárzott tévéfilmjének II., befejező része (kár, hogy a szerző nevét úgy elbújtatták) B. Szabó képzőművészeti munkásságával foglalkozik, Fenyvesi Ottó a Szürke sorozat IX. kompozícióját elemzi az újabb B. Sz. Gy.-plakáton.

Versközlésben nem kísért kizárólagosság: Petri György, Sinkovits Péter és Dušan Radak verseit olvashatjuk (az utóbbiakat Csányi Erzsébet jegyzetével). A legifjabbak közül Nagy István ornamentikus prózakísérletekkel jelentkezik. Pogány Imre könyvnyelvi hangvételi írása a punkról és a kölcsönvett interjú Anthony Braxtonnal annak jele, hogy a folyóirat lankadatlanul és kritikus szemmel igyekszik a zenei és szubkulturális jelenségek nyomában haladni.

A Halász Gábor-életműben bűvárkodó Vajda Gábornak harmadik közleménye kapott helyet ebben a számban, kritikaként pedig Fekete J. Józsefnek Bosnyák István Szóakció című tanulmánykötetéről készült írása árválkodik. Örvedetes, hogy Letsch Endre Nyegle nyelvnyesegetésével nyelvművelő írást is közzétett a folyóirat, s nem is akármilyet: rég tapasztaltunk ilyen szellemes, friss és rugalmas közhasznú tudományos kutakodást/kötekedést.

-7 -1

lítés, tekintélytisztelet, hallgatás merevség stb.) tisztában, teljesebben látjuk az összefüggéseket. Azokat a bizonyos gyökeret, szárat, embert sorvasztó folyondárokat, iszalagokat, amelyekből az emlékirat jelképes címe is ered,